KälarneNytt

En tidning för Kälarnebygden årgång 20 nr 4
Aug 2024

I det här numret får vi läsa första delen av ett lite annorlunda kåseri av Anders Sjöberg. Det blir också information om lite av vad som kommer att hända i bygden under hösten. Å så har vi ett inslag om en klassträff i Kälarne.
Redaktören

Medlemsinformation Kälarnebygdens ek förening

Du kan betala via bankgiro 5404-9606 eller
swisha till nummer 123 646 20 71, OBS, ange avsändare!

Genom att vara medlem stöder Du föreningens ambitioner att verka för en positiv utveckling för Kälarnebygdens invånare, företag och föreningar.
För att bli medlem betalar Du/Ni en engångsinsats och en årlig medlemsavgift.

	Enskild	Familj	Förening	Företag
Insats (engångs-)	50 kr	100 kr	100 kr	500 kr
Årlig medlemsavgift	100 kr	150 kr	100 kr	200 kr

Annonspriser KälarneNytt:
Helsida 1000 kr, halvsida 500 kr, kvartssida 250 kr, tredjedels sida 330 kr

Se och läs KälarneNytt i färg på kalarnenytt.se

Nästa nummer av KälarneNytt, nr 5-23, manusstopp 9/10, utkommer ca 16/10.

Redaktör Oddbjörn Ericsson, 070-364 81 05, biod.ericsson@telia.com
Ordförande i Kälarnebygdens förening: Michael Löfgren, 070-666 56 74 eller 0696-403 01 (hem), michael.lofgren@poles.se

Denna tidning sponsras av Hammarstrands Trafikskola/ Veronica Karlsson

Aktiviteter i Lokalen,

Stationsvägen 10 E, Kälarne

September-oktober 2024

Tisdagar 11:00 – 13:00

ABF bjuder på fika! Kom in, surra och umgås.
Balansträning börjar under augusti. Anmäl dig!
Finns det någon studiecirkel som du vill delta i eller har du något du vill ställa ut på lokalen, så hör av dig till ABF 0693-104 25 eller kristina.wager@abf.se

Torsdagar 11:00 - 13:00

PRO bjuder på fika vid handarbetscafét. Ta med dig eget handarbete. Alla välkomna.

Torsdagar 14:00 – 16:00

IOGT serverar soppa till självkostnadspris.

Håll ögonen öppna för fler arrangemang kring lokalen!

Med reservation för eventuella förändringar!

ABF IOGT·NTO Svenska kyrkan PRO

Bli sponsor!

Arbetet med tidningen och distribution sker helt ideellt, men vi har en tryckkostnad.
Det kostar 2000 kr att sponsra ett nummer av tidningen.
Ring Oddbjörn Ericsson 070-364 81 05 eller maila biod.ericsson@telia.com

Svenska kyrkan

HÄLLESJÖ–HÅSJÖ FÖRSAMLING

Observera att ändringar kan komma att ske, se annonsering.

1/9	11.00	Gudstjänst, Håsjö nya kyrka
15/9	15.00	Mässa, Hällesjö kyrka
29/9	11.00	Mässa, Håsjö nya kyrka
13/10	11.00	Gudstjänst, Hällesjö kyrka
27/10	11.00	Mässa, Håsjö nya kyrka
(2/11	13.00	Minnesgudstjänst, Ljungå kapell)
2/11	16.00	Minnesgudstjänst, Hällesjö kyrka
2/11	18.00	Minnesgudstjänst, Håsjö nya kyrka
16/11	18.00	Helgmålsbön, Hällesjö kyrka

Jazzå blues
Kälarne Jazz- och bluesklubb

Program hösten 2024

Välkommen till en ny musikhöst!

Vi hoppas att du ska få en del spännande musikupplevelser.

Alla konserter kl 19 på Hotell Östjemten, Kälarne, om inget annat anges.
Inträde: medlemmar 120 kr och icke medlemmar 150 kr.

6 sep **Midland** Country
Förköp av biljetter och fika 28/8 - 4/9, tel 070-364 81 05

26 sep **Bengan Jansson & Lars Ericsson** Gott och Blandat
Förköp av biljetter och fika 17 - 24/9, tel 070-364 81 05

24 okt **Viktor Rydström Quartet feat. Ben Paterson** Jazz
Förköp av biljetter och fika 15 - 22/10, tel 070-364 81 05

14 nov **Sjånådrotten** Musik från Balkan, Finland, Estland och Jämtland
Förköp av biljetter och fika 5 - 12/11, tel 070-364 81 05

Välkommen!

Ett gammalt hus berättar

Jag är ett gammalt hus. Hur gammal jag är vet jag inte men jag är säker på att ingen av er var född då jag fyllde 50. Nu ska jag berätta en del av det jag upplevt, sett och hört under åren.

Jag står i en västsluttning i Byn, Sörbygden och syns tydligt från väg 320, särskilt för den som är på väg i riktning mot Sundsvall. Det sägs att jag har stått på Näset tidigare, men det har jag inget minne av. Det är ju inte omöjligt eftersom jag är ett timmerhus och därför mycket rörligare än andra sorters hus.Jag har det bra där jag står. Jag gillar kvällssolen och jag tröttnar aldrig på utsikten över Hemsjön och skogarna bortom. Men det har växt upp buskar och träd som skymmer stora delar av sjön. Jag hoppas att det blir ändring på detta när den före detta Nygrensgården snart får nya ägare.

Fram till 1973 passerade landsvägen strax utanför min norra gavel. Det var störande när timmerbilarna tvingades växla ned för att ta sig uppför Bymansbacken (som hade sitt namn efter familjen Byman som bodde uppe i backen). Men det var roligt när barnen åkte styrkälke eller sparktåg nedför backen. Men det var roligt när barnen åkte styrkälke eller sparktåg nedför backen. Det var på den tiden då det var sparkföre nästan hela vintern. Det var också trevligt när folk på väg till eller från Ystibyn, Näset, Åmyrriset och andra ställen stannade för att titta på bioaffischerna

som var uppsatta på min norra vägg. Under många år var det ju bio på Föreningshuset. Två gånger i veckan tror jag. Många rostiga häftstift och märken efter häftstift har jag kvar.

Nu tar jag det från början. Marken där jag står ingick tidigare i Bynahemmanet (Byn 1). På en karta från 1758 kallas området Gårdsrödningen. 1859 styckade hemmansägaren Stefan Johansson av ett torp till sin dotter Anna Stina Stefansdotter och hennes man Jonas Hemmingsson Hanning. Det blev inte långvariga ägare, troligen på grund av att mågen var kantor och ville jobba som sådan. Den nye ägaren E. Norrman behöll torpet till 1874 då han sålde till Olof Lundbom. Jag gissar att det var under denna första period som olika byggnader uppfördes på torpet eller flyttades hit: huvudbyggnad, lagård och så jag. Olof Lundbom sålde redan 1875 torpet till sin måg F. V. Teglund, som var Skönviks förvaltare i Ljungå. Priset var 2300 kronor vid alla tre försäljningarna. Teglund var alltså högsta chefen i Ljungå och bodde där. Det här stället hyrde han under en period ut till invandrare, nämligen till tre judar från det som då kallades Ryska Polen. Det var bröderna Josef Dahn, född 1854, hans yngre bror Bernhard och Chain T. Schereschevsky. Hans namn var så svårt att uttala (försök själv!), så enligt kyrkböckerna kallades han därför Herman Hermansson. Jag vet inte om de var flyktingar eller affärsmän, troligen både och. Deras titlar var i alla fall handelsagent respektive handelsbiträde. Jag tror att de åkte omkring och sålde varor, dvs. att de var gårdfarihandlare. Bernhard Dahn fick en dotter med en ung kvinna vid namn Anna Lena Nilsdotter. Hon var född i Mangskog i Värmland men bodde i Småsjöarna. Dottern Elin Charlotta Dahn, som var född 1890, flyttade med sin mor och styvfar till olika ställen och sist till Kiruna, men i 20-årsåldern emigrerade hon till USA. Undrar hur det gick för henne. Josef Dahn fick en kompanjon som hette Erik Olof Sjöberg. Han var då anställd som rättare på Johannesnäs gård som tillhörde träpatronen Enhörning. Erik Olof kom från en nybyggarfamilj i Sunnansjö i Junsele socken. Han var en välutbildad karl, hade gått både skogsskolan i Sillre och lantbruksskolan i Ope. Undrar hur han hade haft råd med detta. Dessutom hade han varit i Skottland och England ett år för att lära sig mer om jordbruk. I Ope hade han träffat Brita Andersdotter från Torvalla. De blev ett par och gifte sig 1875. Efter ett par år i Junsele flyttade de till Johannesnäs 1878.

Dahn och Sjöberg sålde allt möjligt: kläder, tyger, skor, mjöl, smör, fläsk … Efter ett tag, troligen 1880, öppnade de en handelsbod i mitt norra rum. Jag har visst glömt att berätta att jag har två rum och en vind/sovloft. Jag vet inte, men jag brukar säga att det var Sörbygdens första handelsbod, som alltså startades av två utbölingar. Strax därefter köpte de tillsammans hela torpet av Teglund för 2500 kronor. Nu blev det livligt i och omkring mig. Här såldes även explosiva varor. Om det vittnar en ”krutkällare” 50 meter från mig. Den är cirka en meter på bredden och längden, cirka en halv meter på höjden och försedd med ugnsluckor.

Efter mindre än ett år köpte Erik Olof ut Josef Dahn och fortsatte att driva handelsboden i egen regi. De två tidigare kompanjonerna blev för övrigt osams och processade mot varandra. Ett ärende gick ända till Svea hovrätt. Erik Olof och Brita Sjöberg fick fyra barn: Hilda, gift Olsson (1876 – 1949), Amanda (1878 – 1879), Arvid (1880 - 1951) och August (1884 – 1916).

När Erik Olof avled vid 47 års ålder 1893 upphörde handelsboden även om det fanns varor i lager. Brita och barnen hade annat att göra än att vakta dessa varor. Därför inträffade fem inbrott under hösten 1893. Förövaren var en yngling i närheten, Magnus Emanuel eller Manne. Efternamnet hoppar jag över. Han tog en stege och gick upp på min vind genom en glugg på södra gaveln. Sedan sågade han upp ett hål i innertaket till handelsboden. I den franska filmen Rififi från-1955 gjordes ett inbrott i en juvelerar-affär på samma sätt, dvs genom taket. Men Manne var först med att göra en Rififi-kupp! Och han gjorde fem stycken! I handelsboden tog han pengar, kläder, pjäxor, galoscher, skosvärta med mera. Han stal också pengar vid ett inbrott i Sörbygdens poststation som då var inrymd i torpets huvudbyggnad cirka 40 meter från mig. Att Manne åkte fast är värt några rader. Han hade nämligen också gjort inbrott i Nils Jonssons handelsbod som låg 200 meter väster om mig. Där hade han tagit ut ett fönster, hämtat en yxa i vedboden, gått in på kontoret, brutit upp en byrålåda och tagit cirka 500 kronor ur en plånbok. Därefter hade han satt tillbaka fönstret och ställt tillbaka yxan. Några dagar senare hade Manne gått till Sara Broströms bageri och köpt vetebröd för 25 öre.

Fortsättning följer i nästa nummer av KälarneNytt.

Årets begivenhet.

Den 25 juni 2024 inträffade en av 2000-talets största händelser. Vi som var födda 1953 och en och annan 52:a och 54:a träffades med anledning av att det var 55 år sedan vi gick ut grundskolan. P-G Nääs, Gun Svedevall,
Gullik Nilsson och Margareta Hallenborg hade uppmärksammat detta. Förfrågningar om intresse kom tidigt i våras och sedan har det pinglat i gruppchatten på våra telefoner nästan dagligen. Alla verkade känna en glädje och förväntan inför träffen. Diskussioner på chatten om hur man skulle åka om någon ville ha skjuts och om Margareta Ward skulle köra Mikael Erikssons häftiga bil. En entusiastisk skara bara längtade, Mikael Eriksson Värnamo, Per-Martin Jonsson Gnosjö samt Håkan Sjöström var de som hade längst resväg. Alla kunde inte närvara av olika skäl. Den 25 juni träffades 28 stycken förväntansfulla utanför Kälarne Centralskola och försökte lista ut vilka de andra var, vilket gick ganska bra. Lite fick man fundera. Tillsammans med rektor Eva Kvist gick vi genom skolans lokaler som naturligtvis gjorts om lite här och där, men våra gamla klassrum fanns kvar. När vi gick genom salarna mindes vi klasskamrater tillsammans olika händelser. En del anekdoter var av det onämnbara slaget och torde vara preskriberade efter 55 år. Sedan åter till hotellets källarlokal där vi serverades kaffe och macka. Efter det spelades kubb och vi gjorde också ett besök på fiskodlingen. Det var en varm dag så det var skönt i de svala hallarna där. Mariana Backberg guidade oss och berättade om deras verksamhet. Efter det gick vi en kortare quizrunda med bland annat frågor om skolbyggnader i Kälarne kommun (från vår skoltid alltså). Vi var väl inte så kunniga, men det visade sig att de som bodde långt bort hade bättre koll. Håkan Sjöström var bäst, Gulli Rosén Stockholm kom tvåa. Undertecknad visade sig vara bland dom sämsta poängmässigt. Jag tyckte det var kul och vi hade ju litet att prata om under tiden. Sedan blev det middag med italiensk touch. Samtalen pågick sent inpå kvällen. Tiden rusar iväg när man har trevligt. Själv hade jag klasskompis Maritha Lignell boende hos mig i två nätter, så vi hade mycket att ventilera både före och efter. Festdagen åkte vi till Kälarne strax efter 10 och var hemma i Hammarstrand strax efter 23, så det blev en lång och härlig dag. Nu håller vi kontakt genom Supertext och skickar hälsningar och kort till varandra.

Vi ville alla att ett gammaldags klassfoto skulle tas till minne av dagen. Vår klasskamrat Håkan Sjöström som arbetat hela sitt yrkesverksamma liv som fotograf lyckades få ihop oss till denna bild. Tyvärr kom han av naturliga skäl inte med själv, men han kommer inte undan för det. Ett stort tack till P-G Nääs, Gullik Nilsson, Gun Svedevall och Margareta Hallenborg för att ni arrangerade denna underbara träff. Tack också till rektor Eva Kvist och Mariana Backberg och slutligen tack till Håkan Sjöström som förevigade oss.

Karin Wiberg

Fr vä, Elisabet Eriksson Sörbygden, Karin Wiberg Övsjö, Erik Westin Albacken, Gun-Marie Strahl Mellansjön, Monicka Perman Kälarne, Roger Norberg Kälarne, Tommy Larsson Hårdgårdsbodarna, Inez Fredholm Kälarne, Mats-Ove Fredholm Kälarne, P G Nääs, Kälarne, Guld Rosén (Engström) Svedjelandet, Mikael Eriksson Hemsjö, Peter Mothander Övsjö, Maritha Lignell Kälarne, Margareta Ward (Jonsson) Strandåker, Gullik Nilsson Hällesjö, Margareta Hallenborg (Eriksson) Västanede, Catrine Engman Ljungå, Ernst Åslund Ljungå, Gun Svedevall-Andersson Lövudden, Sven-Åke Draxten (Andersson) parken, Marianne Söderberg Ljungå, Per-Martin Jonsson Albacken, Kennet Blomberg, Hällesjö, Ulla-Britt Lindstein Hällesjö, Sigrid Sundin, Västanede, och infälld fotografen Håkan Sjöström Kälarne.